

12. Ibid, fond 3697, opis 48524, sprava 5, 250 arkushiv.
 13. Ibid, fond 3697, opis 46011, sprava 16, 242 arkusha.
 14. ZATYNYAYKO, O. et al. (2012) *Bila knyga – 2011. Zbroini sylu Ukrainy*. Kyiv: Ministerstvo oborony Ukrainy.
 15. VODCHYTS, O. H., SEMENENKO, O. M., ABRAMOVA, M. V., BOIKO, R. V., BERDOCHNYK, A. D. (2013) Analiz dynamiky struktury hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv Zbroynykh Syl Ukrainy. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho universytetu Povitrianykh Syl*. 2 (35), p. 11-15.
 16. Voienna reforma v Ukraini: start chy chervoviy falstart? (2000). *Natsionalna bezpeka i oborona*. 1, p. 2-39.
 17. DOBROVOLSKYI, Yu. B., SEMENENKO, O. M., ABRAMOVA, M. V., BOIKO, R. V., KREMESHNYI, O. I. (2013) Propozytsii shchodo udoskonalennia struktury hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv Zbroynykh Syl Ukrainy. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho universytetu Povitrianykh Syl*. 3 (36), p. 29-34.
 18. Pro sotsialnyi i pravovyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv I chleniv ikh simei: Zakon Ukrainy, № 533/97-VR [1997]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 45, 288.
 19. MARKO, I. (2003) Hroshove zabezpechennia: realnist i perspektyvy. *Viisko Ukrainy*. 9-10, p. 12-13.
 20. "Finansy bude vyplacheno": [interview z nachalnym Holovnoho finansovo-ekonomichnoho upravlinnia MOU polkovnykom I. Markom. Interviewed by V. Dmitriev]. (1997). *Narodna armia*, 18 April, p. 1-2.
 21. Pro vdoskonalennia hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv Zbroynykh Syl Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 332 [1992]. Available from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/332-92-%D0%BF> [Accessed: 10 April 2016].
 22. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vyplaty hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv Zbroynykh Syl Ukrainy: Nakaz Ministra oborony Ukrainy, № 260 [2008]. Available from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0638-08> [Accessed: 10 April 2016].
 23. Pro uporiadkuvannia struktury ta umov hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv, osib riadovoho i nachalnytskoho skladu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 1294 [2007]. Available from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1294-2007-%D0%BF/ed20071107> [Accessed: 12 April 2016].
 24. RAZUMTSEV, O. (1999) U voiennu zahrozu armii ne viryt. *Mizhnarodna bezpeka*. 1, p. 75.
 25. SASKO, O. (2003) Sotsialnyi zakhyst: zdobutky, problemy, perspektyvy. *Viisko Ukrainy*. 7-8, p. 12-13.
 26. FOMIN, A. (1994) Armeyskie finansy poiut mrachnye romansy. *Komsomolskaia pravda*, 15 March, p. 2.
 27. CHIMYSHENKO, S. M. (2013) Dodatkovy vydy hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv: Navchalnyi posibnyk. Kyiv: FOP Breza A. E.

Надійшла до редколегії 06.06.16

I. Avtushenko, Ph.D. in History, Associate Professor
 National Transport University, Kyiv, Ukraine

THE FINANCIAL SECURITY OF SERVICEMEN OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE (1991 – 2011): HISTORICAL ASPECT

The financial security is the main component of material support of servicemen of the Armed Forces of Ukraine which is analyzed in the article. Financial security of servicemen during the 1991-2011 gradually increased, but it was exactly in several times less comparing with the salaries of servicemen of foreign countries, including the Russian Federation, and less than the average salaries in the country. All this adversely affected the moral and psychological condition of servicemen and their families. The main disadvantage of increased salaries for servicemen, was the introduction of a large number of different kinds of bonuses, allowances and premium. The salary increments were not of a permanent nature, and premium could be canceled by commanders.

The salary was paid not always on time. In 1997 the debt on salaries reached several months. The situation gradually was changing for the better. The premium began be a permanent nature, but its size varies. In 2008 significantly are increased post salary, inefficient the monthly allowances and additional remuneration were eliminated, which have been established within their servicemen and usually insufficient financial resources. This contributed to an increase salaries in general. But, unfortunately, this increase was the last.

Keywords: financial security, post salary, premium, salary, servicemen.

УДК 327.8

<https://doi.org/10.17721/1728-2640.2016.129.2.02>

I. Гавриленко, асп.
 Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ США

Стаття присвячена дослідженню публічної та культурної дипломатії США як специфічного засобу реалізації зовнішньої політики держави. Простежується виникнення та еволюція здійснення цієї діяльності Сполученими Штатами, визначаються специфічні риси. Особлива увага приділяється питанню ефективності публічної та культурної дипломатії США.

Ключові слова: США, публічна дипломатія, культурна дипломатія, м'яка сила.

Протягом XX століття з'явилася безпрецедентно велика кількість нових "дипломатій" у формі засобів культурного, інформаційного чи іншого "м'якого" впливу одних держав світу на інші. Такі засоби включають широке поле політик, що отримали назви, зокрема, "публічної" та "культурної" дипломатій. Беручи до уваги зростаюче практичне застосування дій на міжнародній арені, що передбачаються цими поняттями, зростає і практична актуальність їх дослідження. Приклад США є дуже важливим у згаданому контексті, адже у другій половині XX ст. дипломатія цієї держави стала однією із найбільш інноваційних та динамічних, приносячи як нові поняття до теорії дипломатії, так і здійснюючи практичну діяльність за напрямками, які ще навіть не усвідомлювалися іншими державами.

Тому завданнями дослідження є окреслення специфіки виникнення публічної та культурної дипломатії США, простеження їх зміни протягом другої половини XX ст. – початку XXI ст., визначення їх характерних рис, причин ефективності та недоліків.

Говорячи про публічну та культурну дипломатію США, одразу привертають увагу деякі специфічні особ-

ливості розуміння цих термінів у Сполучених Штатах, які одночасно й ускладнюють аналіз такої діяльності зовнішньополітичних органів США. Якщо, наприклад, у Великій Британії чи у Німеччині діяльність у сфері культури виділена як специфічний зовнішньополітичний метод, для здійснення якого створені органи, що лише його використовують і займаються – відповідно, British Council та Goethe Institute, то у Сполучених Штатах не простежується відокремлення "культурної дипломатії" від "публічної". Хоча обидва ці види дипломатичної діяльності у дипломатичній практиці США свідомо не розрізняються, остання є більш широким поняттям, адже включає вплив на громадську думку іншої держави усіма доступними засобами, а тому не всі види публічної дипломатії можуть бути названі культурною дипломатією.

"Публічну дипломатію" можна визначити як комплекс заходів, що здійснюються як центральними, так і закордонними органами зовнішніх зносин держави з метою дослідження ставлення та інформування іноземної громадськості, а також встановлення контактів закордонном, з метою покращення іміджу держави та досягнення національних інтересів [13]. "Культурна ди-

© Гавриленко І., 2016

пломатія" є комплексом цілеспрямованих дій, спрямованих на здійснення обміну ідеями, інформацією, цінностями, традиціями, віруваннями та іншими аспектами культури, з метою сприяння міжкультурному взаєморозумінню [3]. Поняття "культурна дипломатія" є вужчим і використовується для опису програм культури як одна із складових зовнішньої культурної політики держави.

Основною функцією публічної дипломатії, насправді, є лобювання інтересів певної держави закордоном, однак передусім не серед урядів, а серед громадськості інших країн. Із моменту виникнення поняття "публічна дипломатія", а введенням у науку воно було американським дипломатом Е. Галліоном у 1960-их роках у розумінні свідомої активної діяльності з інформування іноземної громадськості щодо дій держави у внутрішній та зовнішній політиці, переважно з метою формування розуміння та, за можливості, сприятливого ставлення, найбільшою мірою воно було пов'язане із практикою Сполучених Штатів Америки [13]. У публічній дипломатії, фактично, беруть участь усі офіційні посадові особи держави: президенти, провідні члени адміністрації, конгресмени, а також громадські діячі, відомі вчені, журналісти тощо. За їх виступами спостерігають мільйони людей у США та в усьому світі. Ще один приклад, близький до публічної дипломатії – започатковані ще президентом Франкліном Делано Рузвельтом звернення по радіо до американського народу кожної суботи, котрі адресувалися фактично не лише громадянам США, а й усьому світу [9, с. 250].

Найбільшою мірою формування публічної та культурної дипломатії Сполучених Штатів Америки пов'язане зі створенням у 1953 році Інформаційного Агентства США, діяльність якого координувалася радником по зв'язкам із громадськістю Державного департаменту США [1]. Станом на 1950-ті рр. Сполучені Штати окреслили основні завдання публічної дипломатії, визначили ключові регіони та цільові аудиторії таких заходів. Так як цей історичний період припав на розпал "Холодної війни", відповідно, уся діяльність Сполучених Штатів скеровувалася на протидію Радянському Союзу та "червоній загрозі".

Одним із найпотужніших інструментів американської культурно-пропагандистської політики стала розгалужена міжнародна мережа радіо- і телемереж на інші (передусім, ворожі) країни, яка контролювалась вищезгаданим агентством. Зокрема, трансляції здійснювались на територію республік Радянського Союзу та країн "Східного блоку" – на Східну Європу працювали радіостанції "Свобода" та "Вільна Європа" з Мюнхена та Відня та менші радіостанції (напр., "Голос вільної Угорщини"). Створена в ході "холодної війни", ця система об'єднувала п'ять американських міжнародних трансляційних установ – Голос Америки (Voice of America), Світову мережу обслуговування телебачення та кіно (WorldNet Television and Film Service), Радіо і ТБ Марті (Radio and TV Marti) – які були частиною міжнародного трансляційного бюро (International Broadcast Bureau), і неприбуткові корпорації – Радіо "Вільна Європа" / Радіо "Свобода" (Radio Free Europe/Radio Liberty) та Радіо "Вільна Азія" (Radio Free Asia) [5].

Так звана "кампанія правди" дозволила збільшити кількість незгодних із радянською політикою всередині блоку. Особливо активні зусилля щодо країн Східної Європи здійснювались у напружені моменти 1956 р. в Угорщині та 1968 р. у Чехії, а з послабленням "залізної завіси", у 1980-их цей регіон став пріоритетом публічної дипломатії США [5]. Президент Рональд Рейган брав особисту участь у реорганізації та розвитку цієї важливої сфери зовнішньополітичної діяльності. У 1983 р.

була проголошена перша "Програма демократичної та публічної дипломатії". Спеціальною директивою президент створив групу з координації діяльності усіх відомств та програм публічної дипломатії. Група діяла у складі РНБ, під керівництвом радника президента з національної безпеки, що свідчило про те величезне значення, яке надавав Рейган цій сфері [9, с. 250].

Іншим основним методом публічної дипломатії на той час стали програми обмінів та візитів громадян інших держав (студентів, чиновників, військових тощо) до США, що діяли переважно для країн Західної Європи. Меншою мірою заходи публічної дипломатії поширювались на країни Близького та Середнього Сходу (зокрема, Іран), Індокитаю та Східної Азії (особливо Японію), Латинську Америку.

Цільова аудиторія включала три групи населення: 1) державні службовці, журналісти, редактори ЗМІ; 2) викладачі вузів та вчителі шкіл; 3) студенти. Загалом вони охоплювали дуже широке коло осіб, проте основний акцент США приділяли роботі з молодими професіоналами (особливо у галузях політики і науки) та державними службовцями. Поступово збільшувався відсоток представників державних еліт, що брали участь у обмінах – це дозволяло створити коло осіб, впливових у цільових державах та лояльних до Америки, та, таким чином, забезпечити ці держави від прорадянських режимів. Мабуть, найвідомішою і наймасовішою серед проєктів такого роду є Програма Фулбрайта, початок якої в 1946 році ознаменував цілий етап у "публічній дипломатії США" і громадянському обміні. Згідно з цією програмою США надавали гранти для студентів, аспірантів, викладачів, адміністраторів і професіоналів для навчання і стажування в різних (передусім, американських) установах як для іноземців, так і для своїх громадян. За час існування даного проєкту в ньому взяли участь понад 264 000 чол. (з котрих 96 000 американці і 168 000 іноземці), при чому чимало колишніх учасників з часом стали лауреатами Нобелівської та Пулітцерівської премій, президентами і прем'єр-міністрами своїх країн, найвищими державними чиновниками, послами, професорами, суддями та відомими артистами. Нині програма діє в 140 країнах світу, на які щороку виділяється 4500 грантів (наприклад, в 2003 р. на реалізацію цієї програми Конгрес виділив 122,9 млн дол., до яких інші іноземні уряди додали ще 28 млн дол.). Окрім програми Фулбрайта, з 1978 р. діє програма Хемфрі (обмін держслужбовцями середнього рівня), з 1961 р. – програма міжнародних неофіційних візитів лідерів, програма Маскі, різні програми університетського обміну тощо [6].

За деякими підрахунками, понад 250 відомих державних діячів із 82 країн світу, які обіймали найвищі урядові посади, мають американський диплом про освіту, зокрема Жак Ширак – президент Франції; Абель Пачеко – президент Коста-Ріки; Кофі Аннан – Генеральний секретар ООН (як і його попередник Бутрос Бутрос Галі), Михайло Саакашвілі – президент Грузії; Валдас Адамкус – президент Литви; Нурлан Балгімбієв – прем'єр-міністр Казахстану; Хав'єр Солана – Генеральний секретар НАТО; Романо Проді – прем'єр-міністр Італії; Альберто Фухіморі і Алехандро Толедо – президенти Перу; Глорія Арройо, Корасон Акіно і Фідель Рамос – президенти Філіппін та інші [6].

У роки "холодної війни" США надавали організаційну і фінансову підтримку різноманітним програмам сприяння вивченню англійської мови за кордоном, оскільки знання останньої розглядалось як важлива передумова поширення американського культурного впливу, залучення громадян інших держав до ознайомлення і сприйняття американських цінностей, підвищення ефе-

ктивності культурної і політичної пропаганди. Відповідно, у всьому світі створювалися центри з допомоги вчителю англійської (American House), що надавали навчальні аудіо, відео і друковані матеріали, бібліотеки, велися спеціальні радіо і телетрансляції.

Окрім освітніх програм, зовнішня "культурна" політика охоплювала й інші сфери. Державний департамент координував і спонсорував гастролі відомих музикантів за кордоном, які виступали як представники великої держави і її культури (наприклад, Луї Армстронг був відомий як "посол Джазу"), влаштовував виставки американського мистецтва, поширював журнали і книги з позитивною інформацією про Америку. В 1964 р. була започаткована програма "Мистецтво в програмах посольств", до якої залучили близько 180 американських резиденцій (посольств і консульств) по всьому світу. Фактично було створено глобальний музейно-виставковий центр, в якому демонструвалися роботи з колекцій американських галерей, музеїв, корпорацій та приватних осіб [6].

Активна діяльність та велика впливовість Інформаційного Агентства Сполучених Штатів дозволяє, на нашу думку, вже тоді виділити публічну та культурну дипломатію як окремий інструмент зовнішньої політики США, однак сучасний етап розвитку публічної дипломатії в США починається у 1999 році, коли незалежне протягом 1953 – 1999 рр. Інформаційне Агентство було ліквідоване, а його функції перебрав на себе Заступник державного секретаря з публічної дипломатії та громадських справ, що свідчить про ще більше визнання важливості цього напрямку [11]. Це здійснювалось у рамках масштабної реорганізації зовнішньополітичних відомств. У Державному департаменті вперше був заснований відділ публічної дипломатії та публічної політики, до складу якого перевели бюро освітніх і культурних обмінів та бюро міжнародних інформаційних програм. У відповідності до цієї реорганізації створили самостійну структуру, до складу якої увійшли вищезгадані радіо- та телеканали [9, с. 250].

Згідно з інформацією, що подається Державним департаментом США, Заступник державного секретаря забезпечує здійснення публічної дипломатії, що включає у себе комунікацію зі світовою громадськістю, культурні програми, академічні гранти, освітні обміни та ідеологічну боротьбу зі світовим тероризмом. Заступник державного секретаря очолює 3 бюро у складі Державного департаменту – з освітніх та культурних зв'язків, зв'язків із громадськістю та міжнародних інформаційних програм, крім того, окремий відділ політики, планування та ресурсів та дорадчу комісію з публічної дипломатії, а також бере участь у розробці зовнішньої політики [12].

Важлива частина функцій, що раніше виконувалися посольствами та іншими органами, наприклад підтримка веб-сайтів посольств та наповнення їх змістом, публікація друкованих видань для країн перебування їх мовою (більше 40-50 видань на рік у більш ніж 140 країнах) тощо, нині покладено на апарат заступника державного секретаря. Іншими методами є також різноманітні програми обміну, при чому як для відвідування іноземцями Сполучених Штатів, так і для візитів американських спеціалістів закордон – щорічно більше ніж 1300 американських експертів з різних питань проводять лекції за кордоном за рахунок та за підтримки Державного департаменту [12].

Працівники апарату заступника державного секретаря з публічної дипломатії, які займаються цими програмами, є професійними дипломатами: вони працюють більш ніж у 20 американських посольствах закордоном, виключно з метою інформування місцевої громадськості про такі програми обміну [12]. Крім того, ці

структури здійснюють нагляд і підтримку автономних урядових структур та неурядових організацій, що є особливо важливим з огляду на негативне ставлення у деяких державах до американської влади. Прикладами таких організацій є USAID, "Корпус миру", Теле-радіо агентство США, Дипломатичний центр США тощо [9, с. 250]. Переліченою є лише незначна частина важливої діяльності заступника державного секретаря з публічної дипломатії та громадських справ та його підлеглих, однак цих прикладів уже достатньо для розуміння важливості ролі публічної дипломатії США.

Однак останнім часом змінюється як характер публічної дипломатії США – вона поступово переходить до мережі Інтернет, так і засоби її здійснення і відповідальні за неї адміністративні одиниці. Підтримувати контакт з аудиторією, яка все більшою мірою "мігрує" до мережі Інтернет, а також використовувати нові комунікаційні інструменти для поширення ключових повідомлень і впливати на основні Інтернет-авторитети – є життєво важливим для американської дипломатії. Соціальні медіа та соцмережі різко змінили основні правила публічної дипломатії. У минулому компетентний дипломат був здатний поширити своє повідомлення серед кількох сотень чи, можливо, тисяч людей, у рідкісному випадку повідомлення через газети, радіо і телебачення досягали сотень тисяч чи мільйонів людей. Зараз Державний департамент ефективно управляє своєю власною глобальною медіа-імперією, що досягає більше восьми мільйонів чоловік, безпосередньо через свої 600 соціальних медіа-платформ.

Один американський дипломат тепер може спілкуватися одразу з мільйонами людей щодня через одну з великих соціальних медіа-платформ Державного департаменту. Це забезпечує Державний департамент потенціалом контактувати без обмежень цензурою з масовою аудиторією за дуже низькими цінами, а також можливістю цю аудиторію слухати. Сегментація аудиторії, що характерна і дуже проста у соціальних мережах, дозволяє направляти різноманітні повідомлення різним групам людей: від критики тероризму до м'якого просування наукової вишкості США. Загалом, у такий спосіб публічна дипломатія все частіше пов'язується із електронною дипломатією, хоча остання не обмежується цим і виконує значно ширше коло функцій.

Вищезначені тенденції дозволяють виділити як позитивні, так і негативні риси у здійсненні публічної дипломатії США. Велика кількість американських та інших експертів наголошує на тому, що після закінчення холодної війни стан справ у публічній дипломатії суттєво погіршився. Наприклад, протягом 1995-2001 рр. фінансування програм обмінів скоротилося на 30%, а кількість їх учасників зменшилася з 45 до 29 тис. осіб [8]. Ще більше скоротилося фінансування таких проектів за час перебування при владі Джорджа Буша молодшого, адміністрація якого спиралася здебільшого на "жорстку" силу, і Сполученим Штатам досі не вдалося повністю компенсувати таку негативну тенденцію щодо фінансування. Серед основних проблем зауважують і недостатню кількість персоналу. Наприклад, у 2005 р., близько 15% посад, пов'язаних з публічною дипломатією, були вакантними [7, с. 30]. Зокрема, досить велике посольство США в Україні має у своєму складі Відділ преси, освіти і культури, до якого входять лише три посади: радника з питань преси, освіти та культури; прес-аташе; аташе з питань культури, при чому ця посада була вакантною протягом 2013-2014 рр. [2].

Все ж, найбільшим недоліком сучасної американської "культурної дипломатії" деякі американські дослідники вважають саме відсутність окремого органу, який

займатиметься виключно культурними питаннями. Після входження Інформаційного Агентства США до складу Державного департаменту фактично культурна діяльність здійснюється окремими відділами посольств. І навіть якщо такий відділ очолюється дипломатом високого рангу, наприклад радником, зазвичай на нього покладатимуться й інші безпосередні обов'язки, які часто переважають. Якраз це є причиною того, що деякі американські експерти вважають доцільним для США звернутися до прикладу провідних європейських країн щодо здійснення культурної дипломатії [10].

Серед головних причин успіху публічної дипломатії США можна виділити наступні: по-перше, її метою є не вирішення практичних поточних проблем, скоріше вона є превентивним механізмом – покращуючи ставлення нинішньої молоді інших країн до своєї держави, Державний департамент прагне отримати політичні дивіденди у майбутньому; по-друге, до здійснення програм публічної дипломатії США залучається велика кількість неурядових організацій, які завдяки своїй формальній незалежності від влади мають вищий рівень довіри серед іноземних громадян, їхня діяльність жодною мірою не вважається безпосередньо пов'язаною із зовнішньою політикою Сполучених Штатів [4].

На нашу думку, Україні необхідно використати досвід Сполучених Штатів та посилити інтенсивність заходів публічної дипломатії задля покращення власної репутації на міжнародній арені. Навіть за умов неможливості проведення Міністерством закордонних справ України діяльності, рівноцінної Державному департаменту США, та при недостатності фінансування з державного бюджету, Україна може з такою метою використати власну велику та розгалужену діаспору, систему її заходів, організацій і засобів масової інформації, яка вже є досить авторитетною у світі.

Список використаних джерел

1. Гуменюк Б.І. Сучасна дипломатична служба: Навч. посібник для студ. гуманіт. спец. вищих навч. закл. / Б. І. Гуменюк, О. В. Щерба. – К.: Либідь, 2001. – 254 с.
2. Інформація про діяльність Відділу преси, освіти і культури Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainian.ustr.gov/uk/public-affairs.html>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 04.02.2016.
3. Луценко А.В. "М'яка сила" в сучасній геополітиці / А. В. Луценко, Г. А. Піскорська – К.: [б.в.], 2011. – 216 с.
4. Манжулина О. Основы эффективности [Електронний ресурс] / О. Манжулина // Стратегия России. – 2006. – № 3. – Режим доступу: http://sr.fondedin.ru/new/fullnews_arch_to.php?subaction=showfull&id=1143024584&archive=1143026070&start_from=&ucat=14&. – Назва з екрану. – Дата звернення: 06.02.2016.
5. Матвеев В.М. Дипломатическая служба США / В. М. Матвеев. – М.: Международные отношения, 1987. – 192 с.
6. Розумюк В. Культурно-пропагандистський вимір сучасної зовнішньої політики США / В. Розумюк // Українська національна ідея: реальність та

перспективи розвитку. – Львів: Львівський національний політехнічний інститут, 2006. – Вип. 17. – С. 28-33.

7. Тищенко-Тишковець О.М. Трансформація публічної дипломатії Сполучених Штатів Америки: від легітимізації "жорсткої сили" до побудови діалогу зі світом / О. М. Тищенко-Тишковець // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право. – 2009. – № 4. – С. 28-32.

8. Филимонов Г. "Мякая сила" культурной дипломатии США / Г. Филимонов – М.: РУДН, 2010. – 212 с.

9. Ширяев Б.А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы / Б. А. Ширяев. – 2-е изд. – СПб.: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. – 442 с.

10. Cull N.J. The Future Of American Cultural Diplomacy [Електронний ресурс] / N. J. Cull. // CDP Blog. – 2009. – 15 January. – Режим доступу: http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/news/cdpblog_detail/the_future_of_american_cultural_diplomacy. – Назва з екрану. – Дата звернення: 05.02.2016.

11. America's Dialogue with the World / Ed. W. P. Kiehl. – Washington DC: Public Diplomacy Council, 2006. – 211 p.

12. U.S. Department of State. Diplomacy in Action [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.state.gov>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 29.01.2016.

13. What is Public Diplomacy? [Електронний ресурс] // The USC Center on Public Diplomacy. – Режим доступу: <http://uscpublicdiplomacy.org/page/what-pd>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 04.02.2016.

References

1. GUMENIUK, B.I. (2001) *Suchasna dyplomatychna sluzhba: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv humanitarnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv*. Kyiv: Lybid.
2. Informatsiia pro diialnist Viddilu presy, osvity i kultury Posolstva Spoluchenykh Shtativ Ameriky v Ukraini (n. d.). [Online]. Available from: <http://ukrainian.ustr.gov/uk/public-affairs.html>. [Accessed: 04th February 2016].
3. LUTSENKO, A.V., PISKORSKA H.A. (2011) *"Miaka syl'a" v suchasni geopolitytsi*. Kyiv: S.n.
4. MANZHULINA, O. (2006) *Osnovy effektivnosti. Strategii Rossii*, 3 [Online]. Available from: http://sr.fondedin.ru/new/fullnews_arch_to.php?subaction=showfull&id=1143024584&archive=1143026070&start_from=&ucat=14&. [Accessed: 06th February 2016].
5. MATVEEV, V.M. (1987) *Diplomaticheskaya sluzhba SSHA*. Moscow: Mezhdunarodnye otnosheniia.
6. ROZUMIUK, V. (2006) *Kulturno-propagandystskii vymir suchasnoi zovnishnoi polityky SSHA. Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektivy rozvytku*. 17, pp. 28-33.
7. TYSHCHENKO-TYSHKOVETS, O.M. (2009) *Transformatsiia publichnoi dyplomatii Spoluchenykh Shtativ Ameriky: vid legetymizatsii "zhorstkoi sily" do pobudovy dialogu zi svitom. Visnyk Natsionalnogo tekhnichnogo universytetu Ukrainy "Kyivskii politekhnichnyi instytut". Politolohiia. Siitsiologiia. Pravo*. 4, pp. 28-32.
8. FILIMONOV, G. (2010) *"Miagkaia sil'a" kulturnoi diplomatii SSHA*. Moscow: Rossiiskii Universitet Druzhby Narodov.
9. SHIRIAEV, B.A. (2007) *Vneshniaia politika SSHA. Printsipy, mekhanizmy, metody*. Sankt-Peterburg: Izdatelstvo Sankt-Peterburgskogo universiteta.
10. CULL, N.J. (2009) *The Future Of American Cultural Diplomacy. CDP Blog*. [Online] 15th January. Available from: http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/news/cdpblog_detail/the_future_of_american_cultural_diplomacy. [Accessed: 05 February 2016].
11. KIEHL, W. ed. (2006) *America's Dialogue with the World*. Washington DC: Public Diplomacy Council.
12. U.S. Department of State. Diplomacy in Action (n.d.). [Online]. Available from: <http://www.state.gov>. [Accessed: 29 January 2016].
13. What is Public Diplomacy? (n. d.) *The USC Center on Public Diplomacy*. [Online]. Available from: <http://uscpublicdiplomacy.org/page/what-pd>. [Accessed: 04 February 2016].

Надійшла до редколегії 06.06.16

I. Gavrylenko, Ph.D. student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

PUBLIC AND CULTURAL DIPLOMACY OF THE UNITED STATES

The paper deals with public and cultural diplomacy of the United States, which are regarded as a specific foreign policy tool. The author traces back the introduction of such practice by the United States and its evolution, and also distinguishes their features. Special attention is being paid to the issue of effectiveness of the U.S. public and cultural diplomacy.

Key words: United States, public diplomacy, cultural diplomacy, soft power.